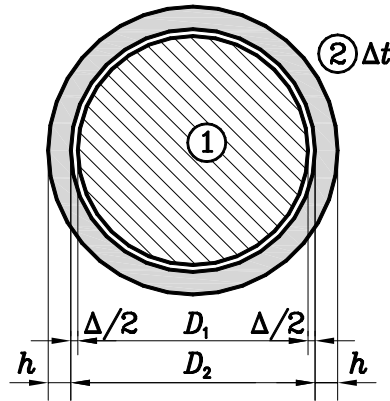

ZADATAK:

Na valjak promjera $D_1 = 300$ mm navučena je cijev unutarnjeg promjera većeg za $\Delta = 0,1$ mm od promjera valjka ($D_2 = D_1 + \Delta$). Treba odrediti promjenu temperature cijevi koja bi uzrokovala naprezanje u valjku $\sigma_1 = -1,5$ MPa. Zadane vrijednosti: $E_1 = 1,6 \cdot 10^5$ MPa, $E_2 = 2,1 \cdot 10^5$ MPa, $\alpha_t = 1,2 \cdot 10^{-5}$ 1/K, $\nu_1 = 0,3$ i $h = 3$ mm.

RJEŠENJE:

Zadatak ćemo riješiti u dva koraka.

1. KORAK

Određuje se promjena temperature Δt_1 nakon koje će se cijev dodirivati s valjkom. Promjer cijevi se pritom smanjuje pa je temperatura negativna. Tijekom te promjene cijev se slobodno deformira bez naprezanja.

$$D_1 \approx D_2 \approx D$$

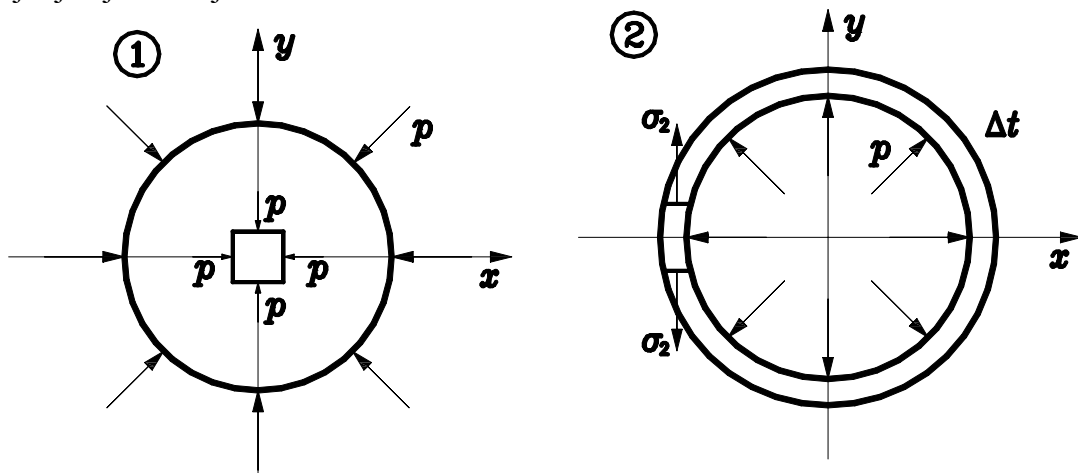
$$\varepsilon_2 = \alpha_t \cdot \Delta t_1 = \frac{\Delta D_2}{D_2} = \frac{\Delta}{D_2} = \frac{\Delta}{D} \quad \rightarrow \quad \Delta t_1 = \frac{-\Delta}{\alpha_t \cdot D} = \frac{-0,1}{1,2 \cdot 10^{-5} \cdot 300} = -27,78 \text{ K}$$

Nakon djelovanja temperature Δt_1 unutarnji promjer cijevi jednak je promjeru valjka (dodiruju se).

2. KORAK

Određuje se promjena temperature Δt_2 kod koje je naprezanje u valjku $\sigma_1 = -1,5$ MPa. Prema tome je pritisak koji djeluje između valjka i cijevi $p = 1,5$ MPa.

Cijev i valjak promatraju se odvojeno. Pritisak koji djeluje na unutarnju stijenku cijevi jednak je pritisku koji djeluje na valjak.

Cijev i valjak se dodiruju pa uvjet deformacija glasi

$$\varepsilon_{1x} = \varepsilon_{2x} \quad (1)$$

VALJAK:

$$\sigma_{1x} = \sigma_{1y} = -p$$

$$\sigma_{1z} = 0 \text{ MPa}$$

Deformacija valjka u smjeru osi x određuje se prema sljedećem izrazu.

$$\varepsilon_{1x} = \frac{1}{E_1}(\sigma_{1x} - \nu_1 \sigma_{1y}) = \frac{1}{E_1}(-p + \nu_1 p) = \frac{p}{E_1}(\nu_1 - 1) \quad (2)$$

CIJEV:

$$\sigma_2 = \frac{p \cdot D}{2 \cdot h}$$

Deformacija cijevi u smjeru osi x određuje se prema sljedećem izrazu.

$$\varepsilon_{2x} = \frac{p \cdot D}{2 \cdot h \cdot E_2} + \alpha_t \cdot \Delta t_2 \quad (3)$$

Uvrštavanjem izraza (2) i (3) u (1) dobije se

$$\frac{p}{E_1}(\nu_1 - 1) = \frac{p \cdot D}{2 \cdot h \cdot E_2} + \alpha_t \cdot \Delta t_2$$

$$\frac{1,5}{1,6 \cdot 10^5}(0,3 - 1) = \frac{1,5 \cdot 300}{2 \cdot 3 \cdot 2,1 \cdot 10^5} + 1,2 \cdot 10^{-5} \cdot \Delta t_2$$

$$\Delta t_1 = -30,31 \text{ K}$$

Ukupna promjena temperature koja bi uzrokovala zadano naprežanje iznosi:

$$\Delta t = \Delta t_1 + \Delta t_2 = -30,31 - 27,78 = -58,1 \text{ K}$$